

ज्ञान AIT. UP. 3, 2. ÇĀṆK.: ज्ञूतिश्चेतसो हृत्तादिदुःखित्वाभावः.

ज्ञूतिका f. eine Art Kämpfer RĀGĀN. im ÇKDR.

ज्ञूतिर्मत् (von ज्ञूति) adj. drängend, ungestüm: विषीमानस्मि ज्ञूतिमान् AV. 12, 1, 58.

1. ज्ञूर् s. 1. ज्ञूर्.

2. ज्ञूर्, ज्ञूर्यते verletzen, beschädigen DUĀTUP. 26, 47. Jmd (dat.) zürnen: भर्त्रे नखेभ्यश्च चिरं जुञ्जरे BHATĪ. 11, 8; vgl. 1. ज्ञूर्णा, welches nach NAIGH. 2, 13 = क्रोध sein soll.

3. ज्ञूर् adj. oder subst. von ज्वर् P. 6, 4, 20. VOP. 26, 75.

ज्ञूर्णा partic. von 1. ज्ञूर् (s. d.); nach P. 6, 4, 20, Sch. von ज्वर्.

ज्ञूर्णाढ्य (ज्ञूर्णा + ञ्ढ्या) m. N. einer Pflanze, *Saccharum cylindricum* Lam. (vulg. उलू). RATNAM. 311.

ज्ञूर्णाह्वय (ज्ञूर्णा + ञ्हाह्वय) m. N. einer Pflanze, *Andropogon saccharatus* Roxb. (देवधान्य), H. 1178.

1. ज्ञूर्णा f. *Gluth, Lohe*: प्रतीची ज्ञूर्णादेवतातिमेति RV. 7, 39, 1. परि त्रिधातुरधरं ज्ञूर्णादेति नवीयसी । मधा केतोरौ अञ्जते 8, 61, 9. Feuergeschoss: कृतेमसन्न वनाति न्नि ज्ञूर्णादेति वनाति 1, 129, 8. Nir. 6, 4. Wird Uṅ. 4, 49 von ज्वर् abgeleitet, welches in der älteren Sprache aber nicht bekannt ist; wir stellen daher das Wort lieber mit ज्वर् zusammen. Nach NAIGH. 2, 13 = क्रोध (vgl. 2. ज्वर्), nach 15 = निप्र. Nach UṅADIK. im ÇKDR. = वेग Eile (vgl. ज्ञूति); nach UṅADIVR. im SĀṆKSHIPTAS. ebend.: Fieber (vgl. ज्वर्); Körper; die Sonne; Brahman (m.).

2. ज्ञूर्णा (von 3. ज्वर् = गुर) adj. preiskundig, anrufend: अग्ने र्भो न ज्वरत ऋषणां ज्ञूर्णादेति ऋषणाम् RV. 1, 127, 10.

ज्ञूर्णान् (von 1. ज्ञूर्णा) adj. *gluthumgeben, glühend*: ऊर्ध्वो वामगिरधरे घ्न्यात्प्र रातिरेति ज्ञूर्णानो घृताची RV. 6, 63, 4.

ज्ञूर्णा f. Bez. einer Schlange AV. 2, 24, 5; vgl. ज्वर्णा (u. 1. ज्वर्) von der abgestreiften Schlangenhaut.

ज्ञूर्ति (von ज्वर्) f. Fieber AK. 3, 3, 39 (38).

ज्ञूर्य (von 1. ज्वर्) adj. subst. *alternnd, schwach*; *Greis*: र्णवः पुरीव ज्वर्यः सूनर्न त्रययायः RV. 6, 2, 7. — Vgl. ज्वर्य.

ज्वर्, ज्वर्यति durch *Gluth* verzehren, versengen, verbrennen: उदपत्तदत्तौ सूर्यः पुरु विद्यानि ज्वर्न् RV. 1, 191, 9. NAIGH. 2, 19. — ज्वर्, ज्वर्यति verletzen, beschädigen VOP. in DUĀTUP. 15, 64. — Vgl. ज्वर्, ज्वल्.

— नि = simpl.: (अग्मानम्) येन शत्रुं मन्दसानो निज्वर्त्तः RV. 2, 30, 5, 7, 104, 4. अमानुषं यन्मानुषो निज्वर्त्तत् 2, 11, 10. (अग्निः) वातस्य मेळिं संचते निज्वर्त्तन् 4, 7, 11. (अग्निः) यो रत्नांसि निज्वर्त्तति 10, 187, 3. 6, 6, 6. — Vgl. निज्वर्.

— सम् *verbrennen*: यद्यो चिद्दुहमतसमग्ने संज्वर्त्सि क्षमि RV. 8, 49, 7.

ज्वर्, ज्वर्यति v. l. für ज्वर् *verletzen, beschädigen* DUĀTUP. 17, 29.

ज्वर् n. v. l. für ज्वर् BHAR. zu AK. 3, 6, 4, 35.

ज्वर्णा n. N. einer Pflanze, *Grislea tomentosa* Roxb. (vulg. धाङ्गुल), ÇABDAR. im ÇKDR.

ज्वङ्ग oder ज्वङ्गिन् m. pl. N. pr. eines Volkes VARĀH. BRH. S. 4, 22 (v. l. भृङ्ग). ज्वङ्ग und ज्ञाङ्ग 14, 22.

ज्वम् (von ज्वम्) m. n. g. ṅa ṅa अर्धर्चादि zu P. 2, 4, 31. SIDDH. K. 249, a, 4 v. u. 1) *das Gähnen*, m. f. n. AK. 1, 1, 3, 35. MED. bh. 4. f. आ H. 1506. an. 2, 309. masc. SUÇR. 1, 331, 16. ज्वम् कर् KULL. zu M. 4, 43. जुडुत्पत-

III. Theil.

नज्वम्भेषु जीवोतिष्ठाङ्गुलिधनिः । अथप्यमेव कर्तव्यश्चान्यथा तदधी भवेत् ॥ KARMAĻŌKĀNA im ÇKDR. — SUÇR. 1, 98, 11. SĀH. D. 183. — 2) *das Aufblühen*, m. f. n. MED. f. H. an. MĀLATĪM. 148, 8. ज्वम्भारम् PRAB. 79, 15. — 3) *das Schwellen, Anschwellen*, m. ÇABDAR. im ÇKDR. — 4) m. *ein best. Thier*: ततो ज्वम्भस्य शयने विरुताङ्गुरिवर्चसः । पितुस्ते विदितो भावः R. 2, 35, 18.

ज्वम्भक (wie eben) 1) m. a) *eine Art Gespenst*: ज्वम्भैर्यत्तरतोभिः स्रग्विभिः समलंकृतैः । यात्यमेधो मन्वायतः MBH. 3, 14548. — b) *eine Art Zauberspruch zur Bannung der in Waffen hausenden Geister* R. 1, 30, 7; vgl. ज्वम्भक. — 2) f. *ज्वम्भिका das Gähnen* ÇABDAR. im ÇKDR. MBH. 3, 282. ततः प्रभृति लोकस्य ज्वम्भिका प्राणासंभ्रता 283. VP. 40, N. 15 (vgl. BUĀG. P. 3, 20, 41). — 3) n. *das Anschwellen*: अङ्गु (°ज्वम्भण?) VET. 17, 4.

ज्वम्भण (wie eben) 1) adj. *gähnen machend*: अस्त्र HARIV. 10632. 12735. R. 1, 36, 7. ज्वम्भणाढ्यां तनुं (ब्रह्मणः) निद्राम् BUĀG. P. 3, 20, 41. — 2) n. a) *das Gähnen* AK. 1, 1, 3, 35. H. 1506. SUÇR. 1, 331, 13. 2, 474, 19. VARĀH. BRH. S. 77, 4. BUĀG. P. 5, 3, 12. (वायुः) देवदत्तो ज्वम्भणकरः VEDĀNTAS. (Allah.) No. 33. — b) *das Aufblühen*: मालती — ज्वम्भणोन्मुखी BHARTṢ. 1, 24. — c) *das Recken, Strecken* (der Glieder): मुकुर्मुकुर्ज्वम्भणात्परराणि । अङ्गान्यनङ्गः प्रमदात्रिनस्य करोत्यसौ प्रोषितभर्तृकस्य R. 6, 9.

ज्वम्भवत् (von ज्वम्भ) adj. *gähnend* WILS.

ज्वम्भित (von ज्वम्भ) 1) partic. s. u. ज्वम्भ. — 2) n. a) *das Gähnen* H. an. 3, 265. SUÇR. 1, 363, 15. — b) *Entfaltung, das-zu-Tage-Treten, Erscheinen*: अक्ला किमेतदाश्चर्यायाज्वम्भितम् KATHĀS. 26, 89. — c) *Anstrengung, Bemühung*, = विचिष्टित H. an. = ईहा MED. t. 112. — d) *eine best. Stellung beim coitus*, = स्त्रोणां करण MED. — Ob die Bedeutungen स्फुटित (स्फोटित MED.) und प्रवृद्ध in H. an. adject. oder subst. zu fassen sind, lässt sich nicht mit Gewissheit bestimmen.

ज्वम्भिन् (von ज्वम्भ) 1) adj. a) *gähnend*. — b) *sich öffnend, ausblühend* WILS. — 2) f. *ज्वम्भिणा* N. einer Pflanze, *Mimosa octandra* Roxb. (एलायर्णा), ÇABDAR. im ÇKDR.

ज्वेतर् (von ज्वि) 1) adj. subst. *gewinnend, bestegend, Sieger* AK. 2, 8, 3, 42, 43. H. 793. जेतो नृभिरिन्द्रः पृत्सु RV. 1, 178, 3. जेतो शत्रून् 2, 41, 12. 10, 107, 11. अर्धता जेतो क्तिं धनम् 6, 43, 2. वसु स्यार्कमुत जेतोत दाता 10, 38, 6. अत्यं रघुष्यद् जेतोर्मपरराजितम् 5, 25, 6. 1, 11, 2. 8, 88, 7. 9, 90, 3. VS. 11, 76. 28, 2. AV. 5, 20, 12. 6, 2, 3. ÇĀṆKH. ÇR. 8, 24, 7. र्जिणाम् MBH. 2, 2161. 3, 1926. 14264. नास्य जेतो रणो कश्चिजेतो नैष कस्यचित् *es giebt Niemand, den er nicht bestiegte*, 17296. 4, 1887. 5, 2092. R. 3, 38, 13. RAGH. 12, 89. *Sieger, Gewinner im Spiele* JĀGĀN. 2, 200. वृत्तो न पक्वः सृष्टो न जेतो etwa *ärndtend* RV. 4, 20, 5, womit zu vergleichen ist यवो न पक्वो जेतो जनीनाम् 1, 66, 3(2). — 2) m. N. pr. a) eines vedischen Dichters, eines Sohnes des Madhukhandas Ind. St. 3, 217. — b) eines Prinzen, in dessen Lustgarten bei Çrāvastī, den er dem Anāthapiṇḍika abtritt, ÇĀkjamuni seine Lehre verkündet, SCHIEFNER, Lebensb. 289(29). fgg. HIOUEN-THSANG I, 297. Vgl. जेतवन, जेताराम, जेतसाह्वय, wo der Name entstellt ist.

जेतवन जेत = जेतर् + वन) n. Ġetar's Wald, N. pr. eines Waldes bei Çrāvastī, wo ÇĀkjamuni seine Lehre verkündet, LALIT. ed. Calc.